

Oponentský posudek na habilitační práci RNDr. Tomáše Kosteckého, CSc., „**Geografický kontext jako faktor ovlivňující lidské prožívání, chování a jednání – příspěvek sociální geografie ostatním společenským vědám**“, předložené k habilitačnímu řízení na Katedře sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy.

Předložená habilitační práce dokládá výsledky vědeckého bádání RNDr. Tomáše Kosteckého, CSc., který na více jak pěti desítkách stran popisuje trojí provázanost geografického pohledu na společnost.

Po teoretickém úvodu následuje vymezení cíle, vhodně se definují termíny v práci uplatňované a vše je doplněno popisem mechanismů, kterými působí prostorový/geografický kontext na lidské prožívání, chování a jednání. Autor na několika stranách přibližuje přístupy psychologie, ekonomie, práva, politologie a sociologie k výzkumu prožívání, případně chování. Metody, cíle a přístupy sociálních věd jsou srovnávány s ohledem na míru jejich odlišnosti od přírodních věd. Za přínosné považují, jak autor sám uvádí, především přesah geografického pohledu do sociologie a politologie.

V další části Kostecký přibližuje, jak geografický kontext působí na život jednotlivců, jak ovlivňuje jejich prožívání, chování i jednání. A to jak z pohledu fyzickogeografického, tak i sociálněgeografického prostředí.

Napříč celým textem jsou přítomné odkazy na literaturu, jak vlastní, tak i oborově příbuznou z domácího a mezinárodního prostředí. U většiny případů jsou teoretické koncepty doplněny empirickými příklady a z textu je patrná autorova hluboká znalost tématu. V druhé polovině předloženého textu autor postupně realizuje cíl práce prostřednictvím vlastních již publikovaných textů, které jsou předloženy k diskusi.

Hned první z nich pojednává o geografickém kontextu jako faktoru, ovlivňujícím politické chování. V odkazovaném textu autor poukázal na možnost studia historických vlivů na volební chování v českém prostředí a otevřel tak prostor, který dále vyplnila celá řada studií. Zde považují za přínosnou zejména identifikaci dlouhodobě přetrvávajících volebních návyků, které se zachovaly i přes absenci plně soutěživých voleb po několik desetiletí. Tomáš Kostecký tak ve svém publikačním výstupu vhodně využil tehdejší situace společenských změn a flexibilně reagoval na aktuální situaci.

Druhý text, pojednávající o politické kultuře tří měst, přinesl poznání v oblasti komunální politiky počátku 90. let, kdy se i v komunálním prostředí potvrdila přítomnost štěpící linie

transformace, která formovala český stranický systém a s mírnou proměnou je ve společnosti přítomna dodnes. U třetího textu spočívá přidaná hodnota primárně v kombinaci kompozitního a kontextuálního přístupu na formování politických orientací. Oba přístupy se tak nevyklučují, ale naopak doplňují a do budoucna není na škodu vnímat vzájemnou souhru uvedených pohledů. Na vývoji a postupné proměně vnitřního postavení Strany zelených jsou zobrazeny prostorové vlivy na volební podporu, environmentálních myšlenek. V článku je dobře nastíněná nová konfliktní linie ve společnosti a to mezi konzervativními a sociálně-liberálními postoji veřejnosti, která v některých momentech může nahradit původní přetrvávající linii ekonomické transformace.

Dále autor prezentuje závěry publikované v textu zaměřeného na popis čtyř českých velkých příměstských oblastí, který byl součástí širšího kolektivu a dobře zapadá do výzkumu městského prostředí, který v celosvětovém měřítku našel své opodstatnění. Autoři zde poukázali na česká specifika s důrazem na nižší nerovnosti v domácím městském prostředí. Podobný charakter práce najdeme v textu zaměřený na urbánně–rurální rozdíly voličského chování. Za cenný jej lze považovat především v jeho důrazu na povahu volební účasti v menších obcích. Mohl by tak poskytnout argumenty pro zachování velkého počtu malých samospráv, které v českém prostředí přetrvávají a o jejich slučování se čas od času diskutuje především z technických, případně administrativních důvodů.

V další části habilitační práce autor poukazuje na geografický kontext jako faktor ovlivňující sociální a socioekonomické nerovnosti. Jsou zde např. dobře demonstrovány rozdíly na trhu s bydlením. V představeném textu se pomocí kvantitativních nástrojů popisují regionální rozdílnosti v rámci realitního trhu a autor naznačuje některé nadcházející společenské trendy, především vliv zahraničí.

Třetí část práce se zaměřila na geografický kontext jako faktor ovlivňující formování sociálněvědní teorie. Zde Tomáš Kostecký se spoluautory umně představuje geografické faktory ovlivňující znalosti. Při své práci se autor nebojí fundované polemiky se současnými dominantními proudy v sociálních vědách, když poukazuje na možnosti sociálních inovací, které lze najít kdekoli na planetě, nejen v současném anglosaském světě.

Za ocenění stojí mezioborový přístup habilitanta, který je v oblasti společenských věd vždy přínosem. V textech lze najít propracované odpovědi na aktuální otázky společenského dění, v jejichž rámci Kostecký samostatně či jako člen autorského kolektivu dokáže nejen využít adekvátní metody výzkumu, ale také výsledky srozumitelně podat.

Slabiny a rezervy se v textu nenachází, snad jen drobný překlep, který rozhodně nesnižuje kvalitu textu. Proto si na závěr dovoluji vyzdvihnout schopnost habilitanta realizovat kvalitní výzkum,

spolupracovat a publikovat v mezinárodním prostředí, a přitom neztratit schopnost vnímat česká specifika.

Na základě uvedeného si proto dovolím uvést, že Tomáš Kostecký si akademický titul docent rozhodně zaslouží.

Ve Štěpánovicích 17. 8. 2020

Doc. Mgr. Michal Pink, Ph.D.